

10 jan Huishouden in 1960

In Manoeuvre¹ stond afgelopen jaar een uittreksel uit een katholiek schoolboek voor de afdeling **Huishoudkunde voor meisjes**. Het schoolboek werd uitgegeven in 1960. Enkele citaten zijn de volgende.

Maak dat het eten klaar is

Maak de zaken op voorhand klaar, de avond voordien als het moet, zodat een heerlijke maaltijd hem opwacht als hij terug keert van zijn werk. Het is een vorm van duidelijk maken dat je aan hem hebt gedacht en je bezorgd bent over zijn noden. De meeste mannen hebben honger als ze thuis komen en het vooruitzicht op een stevige maaltijd (vooral als het hun lievelingskostje is) maakt deel uit van de noodzakelijke warme verwelkoming.

Wees op tijd klaar

Neem voor jezelf een kwartier rust voor hij thuis komt om te ontspannen. Werk uw opmaak een beetje bij, doe een band in je haren en wees fris en bevallig. Hij heeft een zware dag achter de rug samen met mensen die hem overladen met werk en zorgen. Wees dus opgewekt en een beetje interessanter dan laatstgenoemden. Zijn zware dagtaak moet opgevrolijkt worden en daar ligt ergens jouw taak dat het zo wordt.

Breng orde op zaken

Maak nog een laatste ronde door de voornaamste kamers van het huis juist voor je man thuis komt. Verzamel de schoolboeken, speelgoed, papieren enz. en neem nog vlug het stof af op de tafels.

Gedurende de koudste maanden van het jaar

Je moet een gezellig vuurtje aanmaken waarnaast hij zich kan koesteren en ontspannen. Uw man zal het gevoel krijgen van in een ordelijke en rustige haven te zijn aangekomen en dat maakt jou ook gelukkig. Voor zijn comfort zorgen bezorgt jou een enorme persoonlijke voldoening.

Uiteindelijk de avond

Breng het huis in orde zodat het klaar is voor de volgende morgen. Denk er aan eventueel een ontbijt op voorhand klaar te maken. Het ontbijt van je man is uiterst belangrijk als hij op een positieve manier zijn zware dagtaak moet aanvangen. Eenmaal dat jullie in de slaapkamer zijn aangekomen maak je je klaar om zo vlug mogelijk in bed te komen.

In 2010 is zo'n tekst in de meeste Nederlandse (en Belgische) scholen ondenkbaar. Toch vermeldt het Belgische mannenblad voor de zekerheid expliciet dat het niet achter deze richtlijnen te staan. Ik heb na lezing zitten bladeren in de schoolschriften van mijn moeder die 30 jaar eerder een huishoudschool bezocht - bij de zusters in Beltrum. Beltrum ligt in de Achterhoek en niet in België. Ik kreeg de indruk dat er daar wat gemakkelijker aan toe ging. Respectvol en niet buitengewoon vroom, en ook kritisch en zelfbewust. Zo als ik mijn moeder ken.

Wat leren we ervan?

Duidelijk is dat de tijden snel kunnen veranderen. Ik las in een boekje van Piet de Rooy² dat door toedoen van Abraham Kuiper de verzuiling in Nederland pas in de tweede helft van de 19^e eeuw begon. Kuiper hield in 1869 zijn beroemde speech met het thema "de eenvormigheid de vloek van het moderne leven." Kuiper legde daarmee de basis voor de 'soevereiniteit in eigen kring' van de protestant en als reactie daarop voor het 'subsidiariteitsbeginsel' bij de katholiek. In die sfeer kwam het uitgebreide en beroemde artikel 23 over de vrijheid van onderwijs in de grondwet. De verzuiling zou in 1960 in Nederland zijn hoogtepunt bereiken. Daarna kwam een cultuur op gang waarin 'alles moest kunnen' en het is duidelijk dat we daarvan het hoogtepunt ook al weer achter ons hebben.

Duidelijk is ook dat we de verleden tijd ook niet helemaal begrijpen. Voor mij waren de lagere schooljaren in de Achterhoek een belangrijk referentiepunt over hoe het daar vroeger geweest moest zijn. Ik ben er door Piet de Rooy achter gekomen dat elke tijd zijn dynamiek heeft en dat ik in een tijdopname mijn jeugd heb doorgemaakt. Hoezo referentiepunt? Een beeld in een film. Dat beeld bestaat wel echt, maar krijgt toch een andere betekenis als je de hele film ziet. Ik kwam er onlangs achter, dat de boerderij waar ik geboren ben, honderd jaar eerder - rond 1850 - nog als schuilkerk heeft gefunctioneerd voor de franciscanen die vanuit het bisdom Munster uit Duitsland hun diensten kwamen doen. Met zo'n beeld erbij verandert de film weer.

Duidelijk is ook dat het citaat hierboven 'het extreme karakter' relateert van uitingen van sommige groeperingen in het Nederland van nu of in andere landen. Probeer het eerst te begrijpen en probeer er vooreerst niet teveel van te vinden.

¹ www.manoeuvre.nl

² Piet de Rooy (2009) Openbaring en openbaarheid. Amsterdam: Wereldbibliotheek.